

רע"פ 1052/17 - מחמד ג'ברין נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
רע"פ 1052/17

כבוד השופט א' שהם
מחמד ג'ברין

לפני:
המבקש:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, מיום 24.1.2017, בעפ"ג 20776-11-16, שניתן על ידי כב' השופטים: א' טל - נשיא; ז' בוסתן; ו-ש' בורנשטיין

עו"ד עבד אבו סבית

בשם המבקש:

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' הרכב השופטים: א' טל - נשיא; ז' בוסתן; ו-ש' בורנשטיין), בעפ"ג 20776-11-16, מיום 24.1.2017. בגדרו של פסק הדין, התקבל ערעורה של המשיבה, והוחמר עונש המאסר אשר הושת על המבקש, בגזר דינו של בית משפט השלום ברחובות (כב' השופט מ' מזרחי), בת"פ 41599-05-15, מיום 28.9.2016.

2. בד בבד עם הבקשה לרשות ערעור, הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע פסק דינו של בית המשפט המחוזי. ביום 1.2.2017, הוריתי על עיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל אשר הושת על המבקש, עד להחלטה אחרת.

רקע והליכים קודמים

3. נגד המבקש, הוגש כתב אישום מתוקן לבית משפט השלום ברחובות, אשר ייחס למבקש את ביצוע העבירות הבאות: גניבת רכב, לפי סעיף 413 לחוק העונשין, התשל"ז-1977; נהיגה ללא רישיון נהיגה, לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש]; נהיגה ברכב ללא ביטוח, לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש],

עמוד 1

4. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה, כי בליל 18.5.2015, נכנס המבקש לאולם האירועים "חצר המלכה" (להלן: האולם), אשר מצוי באזור התעשייה כנות, נטל מפתחות של רכב מסוג סקודה אוקטביה, מתיקו של המתלונן, ויצא מהאולם. לאחר מכן, נכנס המבקש לרכב, אסף ממקום סמוך אדם נוסף (להלן: האחר), ונסע לכיוון דהריה. כאשר הגיע המבקש עם הרכב למחסום מיתר, נעצר המבקש על ידי השוטר חיים מויאל (להלן: השוטר). במענה לשאלתו של השוטר אודות הרכב, מסר המבקש כי אין ברשותו רישיון נהיגה, וכי הרכב שייך לאמו.

5. לאחר שהמבקש הורשע, על יסוד הודאתו, בעובדות כתב האישום המתוקן, הוא הופנה אל שירות המבחן, לשם הכנת תסקיר מבחן בעניינו. בתסקיר נאמר, כי במועד עריכתו (8.5.2016) היה המבקש כבן 20, רווק, וכי טרם מעצרו עבד המבקש כשומר, והתגורר במקום עבודתו, באתר בנייה בצומת כנות. בהתייחס לעבירות בהן הורשע, מסר המבקש לשירות המבחן, כי הוא מצא את הרכב חונה כשהמפתחות בפנים והרכב מונע; כי המבקש וחברו לקחו את הרכב יחדיו, כשהמבקש נוהג בו לשם שעשוע; וכי היה בכוונתו של המבקש להחזיר את הרכב לבסוף. שירות המבחן התרשם, בהקשר זה, כי הפער בין העולה מהתייחסותו של המבקש לעבירה לבין המתואר בכתב האישום, נובע מרצונו של המבקש "לטשטש ולצמצם את חומרת מעשיו". עוד נאמר בתסקיר, כי המבקש הינו בעל אישיות בלתי מגובשת, כי במהלך חייו הוא התקשה לתפקד במסגרת הלימודים ובמסגרת העבודה, וכי "העדר מסגרת ודמויות משמעותיות מציבות גבול בחייו [של המבקש], הובילו אותו לחבור לחברה שולית". בסופו של יום, שירות המבחן אינו בא בהמלצה טיפולית בעניינו של המבקש, אך יחד עם זאת, המליץ שירות המבחן על "ענישה מוחשית קצרה בדרך של עבודות שירות".

6. ביום 28.9.2017, ניתן גזר דינו של בית משפט השלום. בפתח גזר הדין, קבע בית משפט השלום, כי מתחם הענישה ינוע בין "מספר חודשי מאסר בפועל, למספר רב יותר, עד כדי שנה", תוך שנקבע, כי "אין דינו של מי שגונב רכב בדרך זו [...] כדינו של מי שגונב את הרכב בדרך של נזק, פריצה, וכיוצ"ב". כשיקולים לקולה, עמד בית משפט השלום, על גילו הצעיר של המבקש; על העובדה כי המבקש נעדר עבר פלילי; ועוד נאמר כי "האירוע ללא תחכום, ללא חבירה יחד, ללא נזק לרכב, והרכב הוחזר" לבעליו. בנוסף, התרשם בית משפט השלום, כי התסקיר בעניינו של המבקש הינו חיובי בעיקרו, ובמסגרתו נאמר כי המבקש הינו נורמטיבי, ועובד לפרנסתו. לצד זאת, ציין בית משפט השלום, כי נמצאו בתסקיר גם "נתונים שליליים, כגון נטייתו [של המבקש] לחבור לחברה שולית". בהמשך, קבע בית משפט השלום, כי "אין כל טעם ענישתי" להטיל על המבקש "מאסר של ממש", וכי די בעונש מאסר, אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות, על מנת להמחיש למבקש "את החומרה במעשיו". לאור האמור, גזר בית משפט השלום על המבקש, את העונשים הבאים: 4 חודשי מאסר, לריצוי בדרך של עבודות שירות; 3 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש "עבירה שיש בה יסוד של נטילת רכוש של הזולת, שלא כדון, ועבירה של גניבת רכב", למשך 3 שנים; חודשיים פסילת רישיון על תנאי, "לבל יעבור המבקש עבירה בה הורשע", למשך 3 שנים.

7. המשיבה הגישה ערעור לבית המשפט המחוזי, אשר כוון כלפי קולת העונש, ובמסגרתו נטען, כי בית משפט השלום טעה בקביעת מתחם הענישה; לא התחשב בחומרת העבירות בהן הורשע המבקש; ונתן משקל יתר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה. ביום 24.1.2017, התקבל ערעורה של המשיבה, והוחלט להחמיר בעונשו של המבקש. בפתח דבריו, ציין בית המשפט המחוזי, כי לאחר שהמבקש גנב את הרכב, ואסף באמצעותו אדם אחר, נסעו השניים לכיוון דהריה במטרה להעביר את הרכב לתחומי הרשות הפלשתינאית, וכי רק בשל העובדה שהמבקש והאחר "נעצרו במחסום, עוכב הרכב והוחזר לבעליו". עוד הזכיר בית המשפט המחוזי, כי המבקש נהג ברכב, "כשאינו לו רישיון נהיגה ותעודת ביטוח". בהתייחס למתחם הענישה, קבע בית המשפט המחוזי כי הרף התחתון של המתחם הוא אמנם מאסר

לתקופה שניתן לרצותה בעבודות שירות, אך הרף העליון יכול לעלות על שנת מאסר בפועל. בית המשפט המחוזי הוסיף עוד, כי העובדה שלא נגרם נזק לרכב בעת הפריצה אינה שיקול לקולה, שכן "לא היה צורך בגרימת נזק לרכב מאחר והמשיב [המבקש] נכנס לאולם שמחות, נטל את מפתחות הרכב ומכאן הייתה קלה וקצרה הדרך לגנוב אותו ללא כל מאמץ". בית המשפט המחוזי ציין בנוסף, כי לא ניתן לכנות את תסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של המבקש, "תסקיר חיובי בעיקרו", שכן נאמר בו: כי המבקש הוא בעל אישיות בלתי מגובשת; כי הוא מתקשה לנהל אורח חיים עצמאי; כי הוא בעל דפוסי אישיות חלשים; כי הוא נוטה לאימפולסיביות מבלי לבחון את השלכות מעשיו; וכי הוא מתקשה להביע אמפתיה כלפי נפגע העבירה. עוד נקבע בתסקיר, כי המבקש אינו בשל מבחינה רגשית, וכי הוא יתקשה להפיק תועלת מקשר טיפולי, ולפיכך, שירות המבחן אינו בא בהמלצה טיפולית לגבי המבקש. לאחר מכן, נתן בית המשפט המחוזי את דעתו, לנסיבותיו האישיות של המבקש, "לרבות נסיבותיו המשפחתיות, היותו עובד, ונעדר עבר פלילי", אך קבע כי יש מקום להרתיע את המבקש מלגנוב כלי רכב, "ולהרתיע אחרים שכמותו מלעשות כן". בסופו של יום, החמיר בית המשפט המחוזי את עונש המאסר אשר הושת על המבקש, ל-8 חודשי מאסר, לריצוי בפועל. יתר חלקי גזר הדין של בית משפט השלום, נותרו על כנם.

הבקשה לרשות ערעור

8. בבקשה לרשות ערעור המונחת לפניי, נטען, בראש ובראשונה, לקיומו של פער ניכר וחריג "בין רמת הענישה שנקבעה בערכאת הערעור, לבין זו שנקבעה בערכאה הדיונית". טוען המבקש, בהקשר זה, כי ההחמרה בעונשו "למעשה מרוקנת מתוכן את הכלל הידוע, לפיו אין ערכאת הערעור ממצה את הדין עם הנאשם", וכי העונש שהטיל בית משפט השלום על המבקש "היה הולם ומידתי". בהמשך נטען, כי "נסיבותיו האישיות המיוחדות [של המבקש] מחייבות לסטות מן הכלל ולתת משקל ראוי לאינטרס הפרט". בין הנסיבות האישיות אשר נמנו בבקשה, ניתן למצוא את אלו: היעדר עבר פלילי לחובתו של המבקש; העובדה כי לפי גרסתו של המבקש, הוא "ראה את הרכב מונע ונכנס אליו"; הטענה כי המבקש נמנה על משפחה מרובת ילדים וקשת יום, וכי הוא משמש כמשענת כלכלית להוריו החולים ואחיו הקטינים; והטענה כי התסקיר, שהוגש בעניינו של המבקש, היה "בעיקרו חיובי וניתנה בו המלצה לענישה בדרך של עבודות שירות". לאור האמור, סבור המבקש כי יש ליתן לו רשות ערעור, לקבל את ערעורו לגופו, ו"להעמיד את תקופת מאסרו של המבקש בתקופה ובאופן שהוטל מלכתחילה בבית משפט השלום", או לחילופין, "להקל בעונשו של המבקש באופן משמעותי".

דיון והכרעה

9. הלכה היא, כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" שמורה למקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או למקרים בהם מתעורר חשש ממשי מפני עיוות דין מהותי או אי צדק שנגרם למבקש (רע"פ 1728/17 פלוני נ' מדינת ישראל (10.3.2017)); רע"פ 226/17 מסיקה נ' מדינת ישראל (6.3.2017) (להלן: עניין מסיקה); רע"פ 9171/16 כלבונה נ' מדינת ישראל (5.1.2017)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי אין היא מעלה כל שאלה משפטית רחבת היקף או סוגיה ציבורית עקרונית, וכי אין חשש, בנסיבות דנן, מפני אי צדק או עיוות דין אשר נגרמו למבקש. עוד יש להזכיר, כי החמרה בעונש בערכאת הערעור, אינה מהווה, כשלעצמה, עילה למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי", ועל המבקש להצביע על סטייה קיצונית, שחלה בעניינו, ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים (רע"פ 501/16 ראובן-פישמן נ' מדינת ישראל (24.1.2016)); רע"פ 5423/14 קופרמן נ' מדינת ישראל (29.9.2014)). בנסיבות המקרה דנן, סבורני כי העונש שהושת על המבקש אינו סוטה כלל, ממדיניות הענישה הנהוגת

בעבירות דומות. מטעמים אלו בלבד, דין הבקשה להידחות.

10. עוד אוסיף, כי נסיבותיו האישיות של המבקש לא נעלמו מעיניו של בית המשפט המחוזי, אשר נתן להם את המשקל הראוי, בנסיבות העניין. על יסוד האמור, נחה דעתי, כי העונש שהושת על המבקש הינו ראוי ומאוזן.

11. הבקשה לרשות ערעור נדחית אפוא.

12. החלטתי, מיום 1.2.2017, במסגרתה הוריתי על עיכוב ביצוע עונש המאסר אשר הושת על המבקש, מבוטלת בזאת. המבקש יתייצב לריצוי עונשו, ביום 2.4.2017 עד השעה 10:00, בימ"ר "הדרים", או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון, ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, י"ד באדר התשע"ז (12.3.2017).

שׁוֹפֵט